

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Intru mulți ani, Stăpâne!

OTUL unanim al membrilor Adunării eparhiale din Caransebeș, la care s'au adăugat jumătate din voturile celorlalți membri ai Colegiului electoral, a designat ca episcop pentru eparhia noastră pe înalt Prea Cuvioșia Sa Arhimandritul Veniamin Nistor, consilier arhiepiscopesc din Sibiu.

Subliniind prezentarea atât de impunător solidară a reprezentanților Clerului și Poporului din eparhia noastră, în urma căreia s'a ales episcop un bărbat virtuos, avem — iată, și rezultatul fericit al atitudinii lor unice, cel mai dorit răspuns pentru cei cari așteaptă încezători ivirea unor zori de viață nouă.

„Crescut de copil în tradiția și atmosfera bisericească, iar din tinerețe aflându-mă ucenic în preajma scaunului mitropolitan din Sibiu, unde stăruiește umbra ocrotitoare a marelui ierarh Andrei Șaguna, mă voi strădui să pun în lucrare experiența câștigată... a mărturisit cu o seninătate înduioșătoare I. P. Cuvioșia Sa, în ziua mare a alegerii sale de episcop.

I. P. C. Sa Părintele Arhimandrit, născut acum 55 de ani într'o familie de preot, de copil — cum însuși spunea — s'a întărit din acea merinde aleasă, pe care ne-o dădea nouă Biserica neamului... A crescut în tradiție și atmosferă bisericească, a învățat teologia încoronând cum nu se poate mai potrivit năzuințe ce însemnau binecuvântări ale Cernului.

La Sibiu unde stăruiește umbra ocrotitoare a lui Șaguna, I. P. Cuvioșia Sa a intrat în taina acelei vieți, care deapăruri rodește spre mântuirea allora.

Teolog, preot și în sfârșit călugăr, a urmat glasul unei conștiințe alese, negândindu-se un moment la măriri sau onoruri cari niciodată nu l-au ispilit. „Să-mi îngăduiască I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae și membrii Adunării eparhiei Caransebeșului să-i chem ca martori, că n'am râvnit această mare cinste și demnitate bisericească”, a declarat în cuvântarea dela alegere I. P. Cuv. Sa. În taina călugăriei Părintele Arhimandrit Veniamin Nistor a închis orice gând sau veleitate lumească, cununându-se exclusiv cu rigorile dulci ale vieții bineplăcute lui Dumnezeu.

Pentru harnicul secretar și mai târziu consilier arhiepiscopesc viața s'a limitat la o asiduă muncă din straja dimineții și până în noaptea. Căci Sibiuul atâtor realizări de seamă în câmpul bisericesc necesita neconținut bărbați devotați, muncitori, mereu la postul unei grele datorii. Și cine nu știe și nu-și amintește de neadormita straje care a însemnat pentru Biserica noastră mitropolitană I. P. Cuvioșia Sa Arhimandritul Veniamin Nistor dela Sibiu?!

Acesta este secretul alegerii I. P. C. Sale, alegere binecuvântată de I. P. S. Mitropolit Nicolae, de însuși I. P. S. Patriarh Nicodem și admirată de însuși membrii Inaltului Colegiu elec-

I. P. C. Arhim. Veniamin Nistor
ales episcop al Caransebeșului

toral. Spunea doar cineva: D-Voastră Ardelenii, totdeauna reușiți cu candidații D-Voastră, căci totdeauna vă prezentați solidar, veniți cu lucrul făcut de acasă. Da, ardelenii — înțelegându-ne între ei și pe noi bănașenii — mulțumită solidarizării noastre reușim să răzbin prin oricâte piedeci. Inșă, mai este ceva.

Noi, cum de-atâtea ori am mărturisit, ne-am menținut ca Români exclusiv prin Biserică. La noi deci, viața bisericească este covârșitoare pentru toate rosturile noastre ca popor și ca oameni. Astăzi viforurile s'au involburat iară. Naia vieții noastre, cum spunea I. P. S. Mitropolit Nicolae, e lovită din multe părți. Ce ne vom face, unde ne vom duce?!...

Dela postul de aleasă ucenicie părințele arhimandrit Veniamin cu răspunderea mai trează și mai apărătoare ca oricând va veni la noi să ne îndrume spre rosturi înalte bisericești și naționale. Duhul frăției și al bune înțelegeri călăuzindu-l, va reuși să ducă spre pășunea bună poporul nostru isteț și harnic după înșăși aprecierea I. P. Cuviosiei Sale,

In această nădejde, Cler și Popor, înșiruit sub steagul dorit al frăției și al bune înțelegeri, dintr'un singur glas îi strigă:

Intru mulți ani, Stăpâne!

Cuvântarea

I. P. C. Sale Arhimandritului Veniamin Nistor
rostită la alegerea sa de episcop.

*Inalt Prea Sfințiile Voastre,
Prea Sfințiile Voastre,
Mărite Congres,*

Adânc mișcat și cu smerenie mă plec înaintea voei lui Dumnezeu care prin votul Domniilor Voastre m'a chemat la scaunul de păstor sufletesc al Eparhiei de Dumnezeu păzită a Caransebeșului. Lui, Stăpânul vieții mele, îmi mărturisesc gândul în această clipă și din toată inima-L rog să-și reverse darul Său asupra mea și să-mi întărească slabele mele puteri spre a-l împlini voia Lui cea sfântă în misiunea mare și grea ce mi s'a încredințat.

Imi dau seama, Mărit Colegiu electoral, de greaua sarcină ce ați așezat pe slabii mei umeri și numai credința și nădejdea ce mi-o pui în ajutorul Tatălui ceresc, care „pe cele de lipsă le împlinește” mă încurajează să mă supun, cu sfială chemării ce mi-ați făcut. Vă mulțumesc cu tot respectul pentru încrederea cu care m'ați onorat și Vă destăinuesc gândul curat și sincer care stăruiește în sufletul meu de a-mi închina toate puterile și străduințele în slujba misiunii sfinte la care sunt chemat — după cuvântul Sf. Apostol Pavel — „ca să fiu slujitor al lui Iisus Hristos îndeplinind slujba sfântă a Evangheliei lui Dumnezeu” (Romani

15,16) „necăutând folosul meu, ci al celor mulți, ca să se măntuiască” (I. Cor. 10, 30).

Să-mi îngăduiască I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae și membrii Adunării Eparhiei Caransebeșului să-i chem ca martori, că n'am râvnit această mare cinste și demnitate bisericească, împreună cu o răspundere, care trece dincolo de puterile unui om, dar tocmai pentru aceasta mă voi simți cu atât mai dator de a nu-mi mai aparține mie întru nimic, ci de a mă devota cu totul slujbei celei sfinte la care am fost ales.

Crescut de copil în tradiția și atmosfera bisericească, iar din tinerețe aflându-mă ucenic în preajma scaunului mitropolitan din Sibiu, unde stăruiește umbra ocrotitoare a marelui ierarh Andrei Șaguna, mă voi strădui să pun în lucrare experiența câștigată, înțeleptele sfaturi și îndemnuri primite dela I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, dela care ca profesor mi-am primit cartea teologică, iar în cele din urmă două decenii am avut fericirea să-l slujesc ca secretar și consilier.

La Eparhia Caransebeșului mă așteaptă o glorioasă moștenire încheșată dela reînființarea ei, de mării Ierarhi ce i-a avut: Înțeleptul Ioan Popasu, organizatorul Eparhiei și colaboratorul devotat al Mitropolitului Șaguna, cărturarul Nicolae Popea, ucenicul și biograful aceluiaș mare Mitropolit. Aceștia le-a urmat Episcopul Miron Cristea, primul Patriarh de mai târziu, al României, apoi blajinul și bunul Episcop Iosif Badescu și în urmă P. Sf. Sa Episcopul Vasile Lazarescu, trecut la noua Eparhie a Timișoarei.

Figurile marilor înaintași mă obligă a păstra, a continua și a spori cu toată sfințenia și hărnicia tradiția moștenită și a face ca *Orthodoxia*, precum a fost în trecut, să fie și astăzi și să rămână pentru totdeauna *steaua călăuzitoare a sufletului românesc*, iar *Biserica noastră strămoșească* să fie scut și adăpost al darurilor divine și al comorilor cu care bunul Dumnezeu a înzestrat nația română.

Mai ales în aceste zile de grea încercare pentru Neam și Țară, răspunderea Bisericii și a Păstorilor ei trebuie să fie mai trează și mai apărătoare ca oricând. Când trupul Țării a fost sfâșiat și milioane de Români, frați ai noștri, au ajuns iarăși în robie străină, Biserica și slujitorii ei trebuie să stea nedespărțită lângă aspirațiunile Neamului, lângă sufletul lui, întărindu-l, încurajându-l și ținându-i caldă nădejdea în viitorul lui.

Pentru această poruncă a vremii de azi voi lupta cu toată inima și cu toată credința

mea de Român, păstorind acel isteț și harnic popor al mândrului nostru Bănat. Il voi cerceta în satele lui, îi voi împărtăși toate povețele folositoare pentru înălțarea și progresul lui.

La această lucrare și la întărirea așezămintelor Eparhiei voi chema în ajutor devotamentul Clerului și alipirea nestrămutată a poporului, în deosebi a intelectualilor mireni, față de Biserică. Intru toate mă voi călăuzi de *duhul frăției și al buneii înțelegeri* care să ne închege pe toți, turmă și păstor, într'o indestructibilă unitate de cuget și simțiri și de rodnice fapte de bine obștească.

Voi fi cu devotament și supunere către Majestatea Sa Regele Mihai I, către Conducătorul Statului și către legile Țării. Voi apăra Biserica și drepturile ei autonome cu credință neclătinată în originea ei divină și în misiunea sfântă ce o are în lume.

Mulțumind Inalt Preasfințitului Președinte și Mitropolit al meu pentru urările și cuvintele de îmbărbătare ce mi-a adresat, rog pe bunul Dumnezeu să mă întărească și să-mi ajute ca să pot lupta în toate zilele ce mi le va dărui pentru realizarea acestui crez.

Problema epistemologică a filosofiei religioase

De: Prof. C. Rudneanu

Evenimentele din univers diferă unele de altele, unele ating cea mai mare perfecțiune, dar ele pot să fie supuse unei legi generale. Aceasta este atât de mare încât poate cuprinde un număr nelimitat de lucruri și probleme. Sunt multe puncte chiar în univers asupra cărora noi nu putem da o explicație completă, nu putem arăta o continuitate perfectă între diferitele fenomene.

H. Höffding spune, că pentru Newton, legea gravitațiunii a fost un fenomen elementar, care n'a putut fi redus la alte fenomene și plecând dela această constatare, el putea înfiera creațiunea divină. *Dar noi știm, că n'a făcut, ci din contră a arătat măreția puterii divine.* Tot așa Clerk Maxwell cu privire la invariabilitatea și indisolubilitatea atomilor. Conduși de principiu cauzalității naturale, savanții termină în această materie prin o seamă de chestiuni fără de răspuns și problema fără de soluții.

H. Höffding vorbind despre „argumentul cosmologic”, arătându-l ca fiind cel mai im-

portant pentru argumentarea existenței lui Dumnezeu, spune, că Sf. Toma de Aquino l-a împrumutat dela Aristotel. Acest argument e bazat pe faptul, că seriile sau mișcările nu pot fi prelungite până la infinit, ci trebuie să aibe o primă mișcare, ea însăși imobilă. Trebuie să fie o cauză, care s'numai devie efect. Toate seriile de realități, se termină printr'o realitate absolută, care-i izvorul tuturor posibilităților și realităților. Sau după expresia lui Aristotel, „fără o cauză primă, nu pot fi altele”. H. Höffding vede o tendință raționalistă în acest argument teleologic, deoarece Aristotel nu spune, că într'un moment determinant al timpului „cauza primă” a început să lucreze și astfel ar fi luat naștere lumea; vorbind mai departe arată despre cunoștința actuală pe care o avem, că nu poate să ne dea dreptul să afirmăm raționalitatea absolută a universului. Există goluri în seria cauzală și astfel noi ajungem tot la „prima cauză”.

Martensen, afirmă, că nu poate fi separat de posibilitatea realității, de a pune posibilitatea înaintea realității. „Dumnezeu, afirmă el, este produsul propriului său rezultat; dar rezultatul este coetern la producerea sa proprie”. H. Höffding face obiecții lui Martensen, spunând despre rezultatul care a existat totdeauna, nu mai poate fi un rezultat, de altfel scolasticii afirmă tot el, au fost mai logici, când au refuzat să-i atribue lui Dumnezeu conceptul posibilității, ei l-au conceput ca o pură activitate (*actus purus, non habens aliquid de potentia litate*).

Individualitatea, cum ne-a arătat Leibnitz, consistă în legea după care se produc schimbările într'un stadiu oărecare al unei ființe. Fiecare individualitate particulară este o lume mică, noi putem ca să înțelegem această lume mică în raport cu legile mari, sau în raport cu lumea mare, căreia îi aparține lumea mică. Dacă principiul unității e valabil, trebuie să fie o armonie internă a legilor, care domină diferitele serii și care le leagă laolaltă pe toate. Idealul este, ca să putem lega la un loc toate aceste serii, a uni continuitatea cu individualitatea, unitatea cu multiplitatea într'un singur concept în diferitele domenii.

Și dacă principiul unității realului poate coincide cu conceptul religios al lui Dumnezeu, o conciliere între religie și gândirea științifică poate fi posibilă și atunci deobiceiul spiritul care se dezvoltă sub influența științelor empirice moderne, va avea însuși o semnificație religioasă; toate cercetările se vor grupa în jurul aceluia centru, iar efortul care-l facem ne conduce înspre o idee mare, unde știința și

religia se vor întâlni. Opinia ostilă care a existat până acuma, va dispărea și va fi pace.

Această pace va face ca adevărurile religioase să-și găsească refugiul în lacunele științei.

Cuvintele lui Goethe se vor împlini: „Ihm ziemt's die Welt im Inneren zu bewegen.“

Starea actuală a Bisericii Ortodoxe din Polonia

Pr. Constantin Târziu

Biserica ortodoxă polonă s'a condus până în 1939 în administrația ei internă de un statut aprobat de Sf. Sinod în 1925. Raporturile juridice cu statul erau regulate prin art. 113 și 115 din Constituție amăsurat cărora Biserica ortodoxă avea dreptul de a se conduce singură, în mod provizoriu, după legile existente înainte de reconstituirea Poloniei. Aceste rapoarte au fost reglementate în mod mai amănunțit prin Statutul provizoriu pentru reglementarea raporturilor între Statul polon și Biserica ortodoxă.*)

În ziua de 19 Nov. 1938 a fost publicată o reglementare definitivă, cuprinsă în „Decretul Președintelui Republicii Polone privitor la raportul Statului cu Biserica autocefală ortodoxă polonă“. Amăsurat acestui decret se stabilește că Biserica ortodoxă polonă este autocefală păstrând unitatea dogmatică cu Răsăritul și fiind liberă a lua contact cu celelalte Biserici ortodoxe în chestiunile religioase-morale. În conducerea internă ea este liberă statul neavând dreptul să se amestece în afacerile ei cât timp nu sunt vătămate legile de siguranță ale lui. Statul e dator să dea asistență organelor bisericesti când acestea o cer, iar Biserica e dator să pomenească pe capul Statului la sf. slujbe.

Învățământul religios este obligatoriu în școlile Statului, el fiind controlat de autoritățile bisericesti ortodoxe.

Metropolitul prezidează Soborul general, compus din episcopi, reprezentanții clerului și ai poporului, care este organul suprem de conducere, precum și soborul episcopilor și sinodul, care este organ executiv al soborului. Administrația este controlată de o comisie principală de control cu sediul la metropolie.

Metropolitul este ales de Soborul electoral convocat de capul Statului și compus din:

1. locțiitorul de metropolit ca președinte; 2. toți episcopii în funcțiune; 3. câte doi clerici și trei mireni din fiecare eparhie, aleși de adunarea eparhială; 4. doi clerici militari și trei mireni militari numiți de autoritatea militară bisericească; 5. conducătorul Lavrei Pociaiev; 6. din reprezentanți ai mănăstirilor și 7. doi reprezentanți ai Facultății de teologie. Întruși în adunare preelectorală fixează trei candidați cari sunt comunicați guvernului care după ce-și dă asentimentul convoacă pentru ziua următoare soborul electoral care alege pe mitropolit prin vot secret. Președintele republicii îl confirmă după care are loc instalarea.

Episcopii sunt aleși de către soborul episcopilor dintre trei candidați propuși de adunarea eparhială respectivă, care este convocată de episcopul girant în înțelegere cu voevodul provinciei.

Episcopul este ajutat în administrație de adunarea eparhială, de consistoriul eparhial și comisia eparhială de cercetare, precum și de episcopul vicar, acolo unde este.

Eparhiile sunt împărțite în protopopiate iar acestea în parohii, a căror întindere se fixează în înțelegere cu autoritățile civile.

Preoții sunt pregătiți în liceul teologic ortodox național și în facultatea de teologie din Varșovia. Aceste instituții sunt întreținute de stat.

Mănăstirile stau sub autoritatea episcopului eparhial respectiv. Monahii străini se primesc numai cu încuviințarea ministerului Cultelor și Instrucțiunii. Clerul și funcționarii bisericesti sunt salarizați de Stat. Locașurile de cult se bucură de reduceri și scutiri de impozite.

Averea bisericească se împărțea în modul următor: 180 ha. pentru metropolit; 2. 150 ha. pentru casa fiecărui episcop; 3. 125 ha. pentru fiecare consistoriu; 4. 190 ha. pentru fiecare mănăstire; 5. 5 ha. pentru fiecare parohie; 6. 3 ha. pentru orfani; 7. 20 ha. pentru preot; 8. 10 ha. pentru diacon; 9. 7 ha. pentru cântăreț iar acolo unde sunt și preoți ajutători încă 30 ha. folosite împreună de paroh și de ajutorul lui.)

Acest statut destul de echitabil, n'a mai apucat a fi aplicat din cauza evenimentelor din Septembrie 1939.

În Polonia, Biserica ort. era împărțită în 5 eparhii: 1. Varșovia; 2. Novgorod-Grodno; 3. Pinsk; 4. Vilno și 5. Volhynia (Kremenek). În 1934 se ceruse înființarea la Liov a unei noi episcopii pentru ortodocșii din Galiția reveniți dela uniție dar acest desiderat n'a mai

*) B. O. R. 1933 p. 456-457.

1) B. O. R. 1939 p. 122-124.

apucat a fi realizat. Titlul metropolitului era: „Metropolitul Varşoviei, Volhyniei și a toată Biserica ortodoxă polonă.“²⁾

Datorită redactării, poate intenționat confuze a Statutului provizoriu, Biserica ortodoxă polonă a avut de suferit mari persecuții în tot timpul cât a fost încadrată în statul polon, ele au început odată cu constituirea lui în 1918 și n'au încetat, din nefericire decât numai pentru o mică parte a acestei Biserici, decât în Septembrie 1939, căci cea mai mare parte a căzut sub jugul hulitor de Dumnezeu al bolșevismului pentru a împărtăși trista soartă a Bisericii mame rusești. Astfel încă în 1918, Decembrie s'au confiscat printr'un decret pământuri de ale Bisericii ort. și acest decret s'a aplicat și teritoriilor anexate în 1920 dela U. R. S. S. În felul acesta Biserica a fost spoliată de o întindere de 25.000 ha. I s'a interzis Bisericii să cumpere sau să vândă averi iar din bugetul Statului nu i se acorda decât 2-3.000.000 zloți anual la un număr de 6.000.000 suflete. Salariile preoților nu erau fixe și puteau fi schimbate după capriciile autorităților locale, care îi amendau pentru orice nimicuri. Niciun act nu era valid decât cu aprobarea autorității civile. Preoții nu puteau fi transferați fără voia voevodului provinciei dar atunci când nu erau pe placul administrației aceasta îi transfera unde îi plăcea iar în caz de nesupunere desființa parohia. Nu arareori clericii erau maltratați în mod barbar.³⁾

(Urmează)

Răsfoind cazaniile...

(Pe marginea Triodului din 1731)

Intr'un articol din anul trecut: „Pe marginea bucoavelor“, am scris despre Cazania dela Râmnic din anul 1748 și despre însemnările marginale făcute pe ea de către dascălul Ioan Nedici din Oravița, care venia în Ticvaniul-Mic să învețe „nește câțiva copii carte“. Atunci am amintit că voi scrie în continuare, într'un număr viitor, despre o însemnare — blestem ce-am găsit-o pe marginea *Triodului dela Râmnic*, tipărit de către Episcopul Inocențiu, — fostul egumen de Brâncoveni, în anul 1731.

Am arătat atunci, în acel articol publicat anul trecut (Foaia Diecezană, Nr. 11, din 17 Martie 1940), că adevăratul trecut se găsește

încrustat adânc pe răbojul vremilor în aceste relicve sfinte, comori risipite prin ungherele întunecoase ale cine știe cărei biserici sau mănăstiri. În ele ni s'a păstrat icoana fidelă a trecutului, mărturie viitorului...

Aceste cărți vechi bisericești formează un tezaur istoric și documentar pentru trecutul nostru religios și cultural prin datele ce se găsesc scrise pe ele și prin limba lor neaoș românească în care sunt expuse. Ne arată că existând pe acele vremi un puternic și adânc spirit religios, un nivel cultural destul de ridicat pentru acel timp și o mare dragoste de duh și slovă românească.

Din însemnările făcute pe aceste cărți, vedem cât erau de scumpe, căci se tipăreau cu multe greutate; să ne gândim și la răspândirea lor în această provincie roabă Austro-Ungariei timp de un mileniu. Totuși datorită acelor călugări tipografi-misionari ce-și umpleau desagii, urcau munții ca apoi să scoboară la frații lor din Ardeal și Banat ca să le dovedească mai mult ca oricând spusele: „*Ex oriente lux*“ și să le mențină treaz atât spiritul național cât și cel religios-ortodox s'a făcut mult.

Aceste cărți venite, cele mai multe, din tipografia Râmnicului, umplu stranele bisericilor noastre bănățene. Nu există sat care să n'aibă cel puțin una din aceste relicve sfinte de pe care câte vreun moșneag mai cântă cu vocea tremurândă și azi, dacă nu duminică, cel puțin la Paști și la Crăciun câte un Axion, Tropar sau Condac.

Prezența lor în stranele bisericilor bănățene dovedește: „o neîntreruptă și strânsă unitate a întregii biserici românești cis- și transcarpatice, precum și o egală răspândire a lucrurilor spirituale peste întreg teritoriul locuit de români.“*)

Astfel printre alte cazanii și cărți rituale destul de vechi, păstrate datorită râvnei Pr. Romulus Suci, se găsește în biserica ortodoxă din Ticvaniul Mic și Triodul mai sus amintit în prefața căruia Episcopul Inocențiu spune că motivul tipăririi este lipsa de cărți românești de slujbă și adaugă că acum se tipărește acest Triod pentru prima dată în limba română. Acest Triod a fost tradus de Episcopul Damaschin care însă nu l-a putut și tipări.

Răsfoind acest Triod ce să păstrează încă destul de bine, am găsit scrisă în josul paginilor, următoarea însemnare:

„Această carte ce se chiamă Triodiu iastă

2) Dr. R. N. Kazimirovici o. c. p. 76; B. O. R. 1934 p. 226.

3) B. O. R. 1930 p. 878-882.

*) Ion Stoia-Udrea: „Comori regăsite“ — *Dacia* Nr. 16, 17 August 1938.

a bisăricei dila Ticvanu-Mic, iar ține cu slujba 7 săptămâni și în bani: luvat 7 florinți 3 și cine se va ispiti ca să o fure să fie afurisitu și se fie blestematu de trei sute și 18 sfinți părinți di la Nichia și să fie afurisitu și de proroci și să fie afurisitu și de ingeri care sântu la slujbele lui Hristos și să fie afurisitu și de Prorocii și de toți mucenicii să fie blăstămatu și toți să zică, toți Amin. Plumbul și cărămida să putrăzască iară trupul și mâinile acestui omu să nu mai putrăzască în vecii veacului, iară să zicem Amin. Deară elu va bale Dumnezău, și amu scrisu eu Nedelco aceste cuvinte, cându amu fost dascâl, în luna lui Mai 10 la anul dela Hristos 1773.“

O altă însemnare, însă de dată foarte recentă este scrisă cu litere latine în jurul paginei unde se găsește scrisă învățătura pentru creștin la sfânta și marea zi din Vinerea Paștilor, de către mult regretatul **învățător Ioan Drinca**, dela a cărui moarte a trecut mai bine de un deceniu și pe care populația comunei nu l-a uitat, căci i-a fost far luminos timp de 40 și mai bine de ani.

El a scris cu mâna tremurândă însă de apostol, următoarele șire:

„Cetește creștine! cu mare băgare de seamă cele scrise aci (adecă cele în această pagină — N. A.) despre post și împlinește aceste sfaturi bune și îndeamnă membrii familiei tale să facă și ei în fiecare an așa precum este scris aici Și eu am făcut așa cu casnicii mei. Ioan Drinca au servit ca învățători în comuna Ticvaniul Mic dela 17 Sept. 1878 până la 1 Sept. 1919 adecă au funcționat 40 de ani neîntrerupt ca învățători în această comună“.

Din aceste însemnări ne putem da foarte bine seama de șirul învățătorilor din această comună. Astfel în articolul trecut l-am văzut pe Ioan Nedici ce venea numai din când în când în această comună, ceea ce dovedește că Ticvaniul Mic n'avea școală permanentă. Iar acum îl vedem pe dascălul Nedelco și Ioan Drinca ce-au fost dascăli stabili și nu ambulanți ca acel Ioan Nedici.

Tot din însemnarea mai sus citată a dascălului Nedelco vedem cât de scumpe erau aceste cărți de ritual și de ce blestem greu se va împărtași cel ce o va fura căci cu greu se găseau chiar dacă voiai să le cumperi. Strămoșii însă n'au precupețit nimic și făceau aceste danii bisericii pentru mântuirea sufletelor lor și a familiei lor.

Însă, „le-a pierit de mult pomenirea, le-au putrezit fără urmă tremurătoarele „mâini de

țărână“, dar slovele lor colțuroase și grele au rămas deapurarea vii, comori azi regăsite, mărturie mare trecută peste veac.“*)

Gh. A. Milovan

Reviste

Biserica ortodoxă română, Anul LIX. Nr. 1-2, 1941. Ceea ce ne bucură deosebit este forma ultimă, la care s'a oprit această revistă, deci forma ultimă pe care a ales-o distinsul ei redactor *Diaconul Gh. I. Moisescu*. Această formă ultimă, după cum au dovedit-o glasurile tuturor celor ce văzând-o și-au putut da părerea, este forma adevărată, în care această revistă trebuie să se înfățișeze în fața publicului cititor din „întreaga biserică ortodoxă română.“

Nu numai atât! Această formă va asigura prestigiul necesar acestei reviste, care trebuie să fie reprezentanta și fala ortodoxiei noastre!

În numerele prezente colaborează: *T. Vințilescu*, prof. la Facultatea de teologie București: *Culoarea vinului pentru sfânta Euharistie*; *Teodor M. Popescu*, prof. la Facultatea de Teologie București: *Ce reprezintă azi Biserica ortodoxă*; *Arhim. Iuliu Scriban*, prof. la Facultatea de Teologie Iași: *Limba Italiană și studiul teologiei*, etc. Toți publică articole de reală valoare, mult comentate în cercurile teologice.

Urăm revistei *ortodoxă persistență* pe noul drum!

Revista teologică, Anul XXXI, Nr. 5, 1941. Apare în strălucita sa înfățișare cu care ne-a obișnuit. De astă dată colaborează: *Dr. Ilarion V. Felea*: *Învierea trupurilor în teologia paulină*; *Dr. N. Neaga*: *Eclesiastul*; *Dr. Ștefan Lupșa*: *Știri și documente*, etc. Înregistrăm o frumoasă punere la punct a unor curioase afirmații ziariste referitoare la „Religia în școala secundară“, de către *păr. Diacon Dr. Grigorie T. Marcu*, redactorul revistei.

Biserica și școala, Nr. 21, 25 Mai 1941. Prezentul număr se ocupă cu Adunarea eparhială arădiană din acest an. Cuvântarea inaugurală a P. S. S. Părintelui Episcop Andrei cuprinde învățături de o rară frumusețe. Ea este la înălțimea tuturor cuvântărilor cu care ne-a obișnuit acest mare ierarh al Bisericii noastre.

Renașterea, An. XX, Nr. 5, 1941. Revista este condusă de un vrednic comitet de direcție, alcătuit din preoții profesori: *Dr. Gh. Ghia*, *C. Zamfirescu* și *I. Popescu*. Adresându-

*) Ion Stoia-Udrea — idem.

se în primul rând preoșimii oltene, revista urmărește cultivarea sa, prin articole dintre cele mai variate. Afli alături de „10 Mai“, articole patriotice: „Sub fâlfâirea stindardelor“, cât și articole de teorie misionară: *Esența misionarismului creștin* (Gh. Ghia), sau articole-studii: *Poporul românesc și biserica* (C. Costescu), etc. Iși îndeplinește rostul propus cu prisosință.

Revista de Pedagogie, Anul XI, caet 1, 1941. Revista este condusă de harnicul și binecunoscutul profesor univ. C. Narly. Este unică în acest gen în România. Caetul acesta cuprinde, între alte articole, valorosul studiu: *Misiunea educației românești* de Const. Narly.

Dacia, Anul I, Nr. 3, 1941. Inscribe un eveniment între puținele noastre reviste literare. Crezul ei, simțirea ce-o străbate, sufletele ce se zbucesc în gruparea revistei, sunt tot atât de garanții că viitorul și-l are asigurat. În acest număr colaborează: Mircea Vulcănescu, D. Ciurezu, A. Constantinescu, D. Botta, M. Beniuc, I. Veverca, E. Giurgiuca, etc.

Revista merită încrederea și sprijinirea noastră!

Gândirea, Anul XX, Nr. 5, 1941. Unica noastră revistă bună și, deaceia, destinată, în cultura noastră românească, a ne fi de toate și a ne îndruma în toate: *teologie* (Redactorul: N. Crainic, D. Stăniloae, E. Vasilescu, Niță Mihai, etc.), *filosofie* (I. Petrovici, P. P. Ionescu, L. Blaga, N. Roșu, V. Băncilă, etc.), *literatură* (V. Voiculescu, V. Papilian. C. Petrescu, Ion Pillat, etc.), etc. etc.

Numărul acesta cuprinde unul din prețioasele articole de rezonanță ale lui N. Crainic: *Patria noastră ecumenică*. De astă dată cititorul călătorește, printre teoria rândurilor aride de argumente și dovezi istorice, spre sfânta Sofia a ortodoxiei ecumenice și spre Constantinopolul numai al ortodocșilor. N. Crainic este iar trubadur nostalgic al unui vis grandios!

Prof. Dr. P. Rezuș

Ș T I R I

Alegerile de episcopi. Marți și Miercuri, în 3 și 4 Iunie 1941 s'a întrunit în București Marele Colegiu electoral pentru alegerea de episcopi la Caransebeș și Curtea de Argeș. Alegerea dela Caransebeș a fost precedată, Marți de un serviciu oficiat în biserica Patriarhiei de P. S. Arhieru Veniamin P. Ploesteanul asistat de 6 preoți și diaconi. A urmat apoi deschiderea Congresului

în sala Parlamentului. Dl. Ministru Rađu R. Rosetti, în numele Guvernului a cetit mesajul de deschidere. I. P. S. Patriarh Nicodem declară Congresul electoral deschis. Cedază prezidenția I. P. S. Mitropolit Nicolae care după o cuvântare potrivită a procedat la constituirea biroului. După suspendarea ședinței pe timp de 5 minute s'a intrat în actul alegerii. Bărbați de încredere au fost designați P. On. Păr. R. G. Ancușa și dl. Romul Boldea. La scrutinul s'au constatat 140 voturi: exprimate 139, albe: 1. A întrunit I. P. C. Veniamin Nistor 91, P. S. Morușca 1, P. S. Antal 5, Arhim. Scriban 21, T. Scorobet 7, Galaction Cordun 5, Dr. T. Gherasimescu 5, G. Silistreanu 1, Dr. Nicolae Luchian 3, Gheorghiu Dobroteasa 1, Pr. Feiea 1. În temeiul rezultatului I. P. S. Mitropolit declară ales pe I. P. C. arhim. V. Nistor.

Mânezi s'a făcut alegerea dela Argeș, care la primul scrutinul n'a dat rezultat. La al doilea scrutinul a obținut majoritatea Arhim. Filaret Jocu.

Alaltăeri Sf. Sinod, întrunit în sesiunea de primăvară, a luat întâi în examinare cele două alegeri de episcopi, dela Caransebeș și Argeș. Alegerea dela Caransebeș, a I. P. C. Arhim. Veniamin Nistor, a validat-o. Nu a validat însă pe aceea a I. P. C. Arhim. Filaret Jocu, urmând ca pentru Argeș să se facă o nouă alegere de episcop.

Astăzi, în cadre festive se face în Sibiu hirotonirea întru episcop a I. P. C. Arhimandrit Veniamin Nistor, ales episcop al Caransebeșului.

Din partea noastră asistă la Sibiu P. O. R. G. Ancușa, președ. Consiliului Eparhial, Arhim. Dr. L. Busuioc rectorul Acad. teologice și Protodiaconul T. Roșca.

Școală românească în Biserica-albă. Potrivit unei legi din fostul stat vecin în cazul că 20 părinți minoritari cer, deschid o secție a școlii pentru instruirea copiilor lor. Cu toate că aveam în Biserica-albă peste 20 copii de școală, cu toate că era între noi și sârbi o convenție școlară, nu s'a putut obține secție românească în Biserica-albă. În sfârșit, la 29 Aprilie 1941 s'a reușit să obținem dreptul de a avea o școală, un institut de creștere în limba maicei lor a tinerelor vlăstare din orașelul acesta bănățan. Laudă tuturor cari au colaborat la obținerea iar târzie a unui drept atâta vreme nesocotit de „vecinii și aliații noștri“ de până mai eri.

† **I. P. S. Dr. Alexandru Nicolescu**, mitropolitul unit dela Blaj a încetat din viață Joi în 5 Iunie în etate de 59 ani. Răposatul a fost un timp episcop în Lugoj, de unde a trecut la Blaj. Originar din Tulgheș, din părinți ortodoci, (în secuime nu sunt uniți) a studiat teologia romano-catolică. A fost un teolog distins deși renegarea ortodoxismului nu i-a dat să vadă prea bune roade duhovnicești. Bine ar fi pentru noi dar mai ales pentru uniți să-și vadă în sfârșit greșala și să revină la matcă.

A murit Ex-Kaiserul Wilhelm. Săptămâna trecută a murit la Doorn, în Olanda, Ex-Kaiserul Wilhelm al Germaniei. Ultimul împărat, temutul Wilhelm II moare în vârstă de 82 ani, dintre cari 24 a trăit în exilul ce și-a ales după înfrângerea ce a suferit-o pierzând în războiul mondial, pe care el l-a fost pus la cale.

Publicațiune de licitație

În baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 4853 ex. 1939 din 12 August a. c. Consiliul parohial publică licitație pentru facerea iconostasului în sculptură, al sf. biserici ortodoxe din Naidăș, jud. Caraș, pe ziua de **15 Iunie 1941 orele 2** după masă în localul școlii primare din loc.

1. Licitanții vor depune oferte închise la oficiul parohial local, împreună cu vadiul de 6% din prețul lucrărilor în numerar sau efecte, până la data de 15 Iunie a. c. înainte de ora 2 d. m. când se va începe licitația verbală.

2. Planul și devizul se pot vedea la oficiul parohial.

3. Participanților la licitație nu li-se acordă nici un fel de spese.

4. Spesele planului și devizului primesc pe sculptori care va lua lucrarea.

5. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrarea celui sculptor în care are mai mare încredere.

6. Contractul devine obligatoriu pentru maeștrii imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Naidăș, la 1 Iunie 1941.

ss. **Ilie Crivacucea**
președinte.

ss. **Novac Simeon**
preot secretar.

Publicație de licitație

În baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2585 E. 1941, consiliul parohial din Comuna Iablanța jud. Severin, publică licitație pentru renovarea respective spălarea picturii sfintei biserici ort. rom. din Iablanța pe ziua de **22 Iunie 1941 orele 3 d. m.** în localul școlii primare din localitate.

În caz de neprezentare licitația se amână cu 8 zile, la aceeași oră și în același local.

1. Licitanții vor depune oferte închise la Oficiul parohial local împreună cu vadiul de 6% din prețul lucrărilor în numerar sau efecte, până la data de 22 Iunie a. c. înainte de ora 3 d. m., când se va începe licitația verbală.

2. Devizul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial.

3. Spesele devizelor și darea privesc pe antreprenorii cari vor lua asupra lor lucrările.

4. Participanților nu li-se acordă nici un fel de spese.

La licitație se admit numai pictori autorizați de Onor. Minister al Cultelor și Artelor.

6. Consiliul Parohial își rezervă dreptul de a da lucrările celui pictor în care are mai mare încredere oricare ar fi rezultatul licitației.

7. Contractele devin obligatorii pentru maeștrii cărorora li-se va acorda lucrarea imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Venerabilului Consiliu eparhial.

Iablanța, la 1 Iunie 1941.

Președinte :

Oct. Trailovici
paroh.

Secretar :

Indescifrabil

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial

Concurs

Consiliul Parohial ortodox român din Bogodintși Prototopresbiteratul Biserica Albă, publică concurs pentru ocuparea postului de preot la parohia de clasa III-a devenită vacantă prin decedarea părintelui Aurel Ciulin, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

I. Beneficii :

1. Sesiunea parohială în extindere de 32 jugere.
2. Un intravilan parohial de 300 stp.
3. Un extravilan de 200 stp.
4. Stola uzitată.

Nefiind casă parohială, alesul se va îngriji singur de locuință.

II. Indatoriri :

1. Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza în școala primară fără nici o altă renumerație.

2. Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificațiunea recerută pentru parohii de clasa III precum și binecuvântarea prea sfinției sale Episcopului Diecezan, să-și înainteze cererea, adresată Consiliului parohial ort. rom. din Bogodintși, prin Prea On. Oficiu Prototopresbiter al Bisericii Albe cu sediul în Răcășdia.

Reflecții se vor prezenta cu prealabila încunoștințare a Prea On. Domn Prototopresbiter tractual în sfânta biserică din Bogodintși spre a-și arăta dexteritatea în cântare tipic și oratorie. Însă nici decum în ziua alegerii.

Bogodintși în ședința Consiliului parohial ținută la 16 Februarie 1941.

Președinte :

ss. **Pr. A. G. Mihalovici**

Secretar :

ss. **C. D. Ionescu**
învățător

În conțelegere cu Oficiul Prototopresbiteral :

Ioan Oravițan

protopop.

Nr. 1402 B. ex. 1941.

Acest concurs se aprobă și se publică cu aceea că în baza aliniatului ultim al §-lui 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza deciziei consistorial dat la 3 Mașie și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B. ridicat și la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex. 1914, precum și avându-se în vedere deciziunea consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvr. 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 11 Aprilie 1941.

Președ. Cons. Eparh.

Prot. R. I. Ancușa m. p.

Cons. ref. Eparh.

1—3

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.